

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Η 9η Φεβρουαρίου, ημέρα μνήμης του εθνικού ποιητή Διονυσίου Σολωμού, έχει καθιερωθεί ως Παγκόσμια Ημέρα Ελληνικής Γλώσσας.

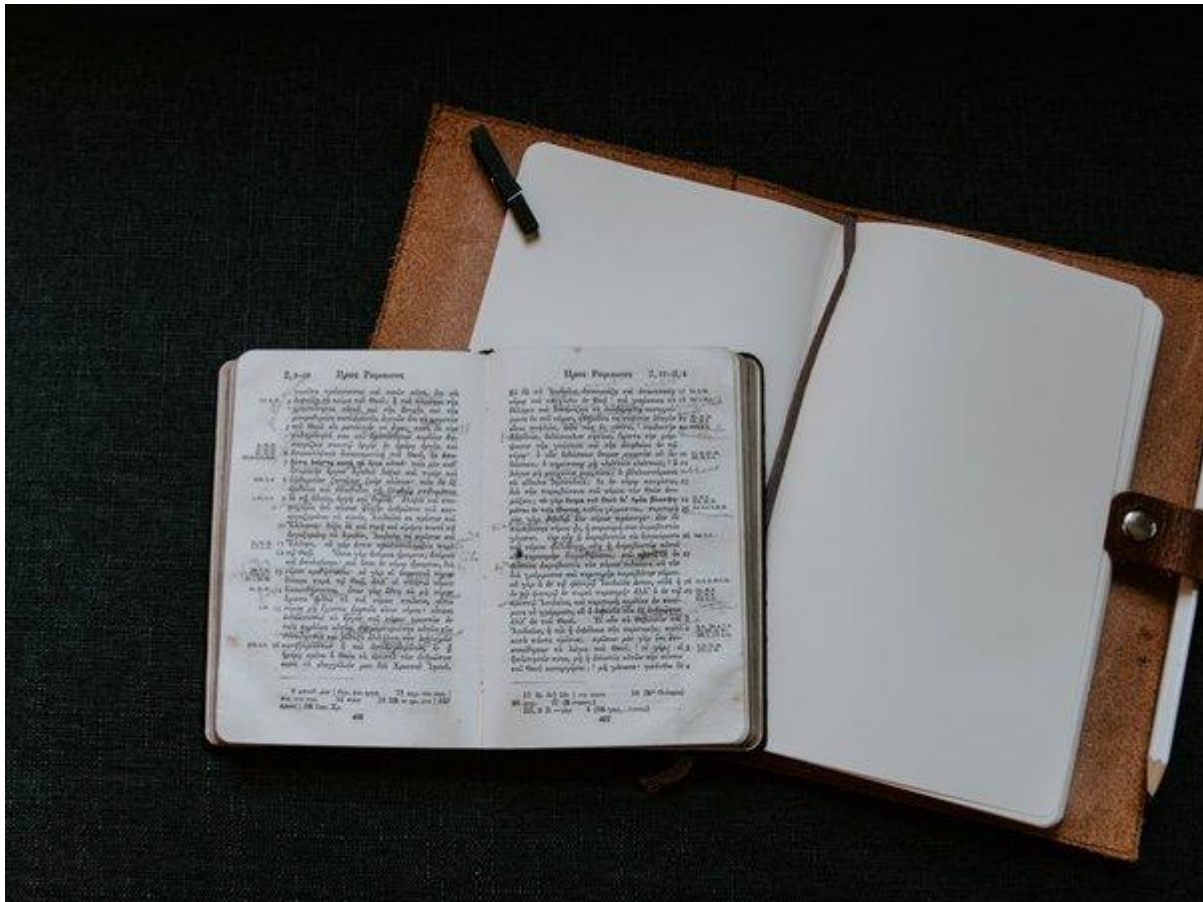
«Με τη θέσπιση αυτής της παγκόσμιας ημέρας επιδιώκεται η ανάδειξη του θεμελιώδους ρόλου που διαδραμάτισε η ελληνική γλώσσα ανά τους αιώνες, συμβάλλοντας ουσιαστικά στην εδραίωση τόσο του ευρωπαϊκού όσο και του παγκόσμιου πολιτισμού. Η ελληνική γλώσσα κατά την αρχαιότητα ευτύχησε να καταστεί φορέας μορφοποίησης και μεταβίβασης σημαντικών επιστημονικών θεωριών, φιλοσοφικών θεωρήσεων και λογοτεχνικών κειμένων. Στην ελληνική γράφτηκαν λίγο αργότερα τα πιο σημαντικά κείμενα του Χριστιανισμού για να διαδοθούν σε ολόκληρο τον κόσμο. Στο διάβα των αιώνων υπήρξε καθοριστική η συμβολή της ως μέσου αποθησαύρισης και διάδοσης του ελληνικού πολιτισμού και επιβιώνει ως τις μέρες μας, στη νεότερη εκδοχή της, ως μια από τις μακροβιότερες ζωντανές γλώσσες παγκοσμίως», αναφέρεται σε εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας.

Η Παγκόσμια Ημέρα Ελληνικής Γλώσσας περιλαμβάνει εκδηλώσεις σε όλα τα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Ελλάδας, αλλά και σε εκπαιδευτικά ιδρύματα της αλλοδαπής, που διατηρούν τμήματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας ή ελληνικών σπουδών.

Πηγή: <https://www.sansimera.gr/worldays/452>

Η «Guardian» απορεί γιατί οι Έλληνες προτιμούν τα αγγλικά από την πλούσια γλώσσα τους

CITY, 2 Φεβρουαρίου 2021

Στο ζήτημα της εισαγωγής αγγλικών όρων για να περιγράψουν τις επιπτώσεις του νέου κορωνοϊού όπως το «lockdown» και το «click away», εστιάζει άρθρο του Guardian, τη στιγμή που η λέξη «πανδημία», που ακούγεται όλο και πιο συχνά τελευταία είναι ελληνική.

Συνήθως ο καθηγητής γλωσσολογίας, **Γεώργιος Μπαμπινιώτης** νιώθει περήφανος για το γεγονός ότι η ελληνική λέξη «**πανδημία**» (η οποία πριν τον νέο κορωνοϊό αρθρωνόταν δύσκολα), πλέον έχει γίνει μία λέξη που χρησιμοποιούν σχεδόν όλοι, αναφέρει σε άρθρο της η ανταποκρίτρια του *Guardian* στην Αθήνα, Έλενα Σμιθ.

Εν τέλει, ο όρος που έχει εξελιχθεί στη μάστιγα της εποχής μας, αποτελεί την **ακλόνητη απόδειξη της κληρονομιάς της παλαιότερης γλώσσας της Ευρώπης**. Αποτελούμενη από τα ελληνικά παράγωγα «-παν (pan)», που σημαίνει «όλα» και «-δήμος (demos)» που σημαίνει «λαός, άνθρωποι», η χρήση της εκτοξεύθηκε κατά **57.000%**, σύμφωνα με τους λεξικογράφους του Oxford English Dictionary.

Η «λεκτική επιδρομή» στην ελληνική γλώσσα εξαιτίας του κορωνοϊού

Ωστόσο στις μέρες μας, ο σημαντικότερος γλωσσολόγος της Ελλάδας σκέφτεται λιγότερο για το πώς εμπλουτίζεται το παγκόσμιο λεξιλόγιο και ανησυχεί περισσότερο για τις **διαβρωτικές επιπτώσεις του κορωνοϊού στη μητρική του γλώσσα**. Η ευρεία κλίμακα της πανδημίας και η ορολογία που γεννήθηκε από τις επιπτώσεις της, έχουν δημιουργήσει ένα γόνιμο έδαφος για μία «λεκτική επιδρομή», που ο Μπαμπινιώτης δεν πίστευε ότι θα δει στη μητρική του γλώσσα.

«Έχουμε **‘κατακλυστεί’ από νέους όρους και ερμηνείες** σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα», λέει στον Observer. «Πολλοί από αυτούς τους όρους εισάγονται τόσο στα προφορικά, όσο και στα γραπτά ελληνικά. Στην τηλεόραση ακούς φράσεις όπως ‘rapid tests’ που διεξάγονται μέσω ‘drive-through’ και σχεδόν όλες οι λέξεις είναι στ’ αγγλικά. Είναι σαν ξαφνικά ν’ ακούω κάποια Κρεολή γλώσσα».

Έχοντας γράψει ήδη εννέα λεξικά, ο Γεώργιος Μπαμπινιώτης είναι ο πρώτος που δηλώνει ότι η **γλώσσα εξελίσσεται**. Η έλευση του Internet επίσης δημιούργησε νέες προκλήσεις, ωστόσο παραδέχεται ότι ποτέ δεν εναντιώθηκε στην προσθήκη νέων λέξεων, οι οποίες μεταφράζουν και εκφράζουν τις τεχνολογικές εξελίξεις. «Τις συμπεριέλαβα στο Λεξικό», λέει αναφερόμενος στο 2.500 σελίδων λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας. «Αλλά όπου είναι δυνατό, επίσης επιμένω εάν μπορούν, πρέπει ν’ αντικαθίστανται από ελληνικές λέξεις. Βρήκα τη λέξη διαδίκτυο για το internet και είμαι χαρούμενος που έχει παραμείνει».

Σχεδόν καμία γλώσσα δεν έχει μιληθεί τόσο αδιάληπτα όσο τα ελληνικά, αφού χρησιμοποιείται χωρίς κάποια διακοπή στην ίδια γεωγραφική περιοχή για 40 αιώνες. Η επιρροή της ως η γλώσσα της Καινής Διαθήκης και η χρήση της από θεατρικούς συγγραφείς, επιστήμονες και φιλόσοφους κατά τη διάρκεια του χρυσού αιώνα, τη βοήθησε ν' αντέξει στο πέρασμα του χρόνου.

Μέσα σε έναν χρόνο οι Έλληνες έμαθαν λέξεις όπως «lockdown», «delivery», «click away»

Αλλά ο Μπαμπινιώτης, πρώην υπουργός Παιδείας, ανησυχεί ότι η **αντοχή της ελληνικής γλώσσας στην ιστορία βρίσκεται σε κίνδυνο** από την «**επιδρομή**» **αγγλικών όρων**, οι οποίοι πλέον κυριαρχούν στην καθημερινή ζωή. Μέσα σε ένα χρόνο, υποστηρίζει, οι Έλληνες έχουν ενστερνιστεί λέξεις όπως **«lockdown»**, **«delivery»**, **«click away»**, **«click and collect»** και **«curfew» (απαγόρευση κυκλοφορίας)**.

Καθώς από την περασμένη Παρασκευή (29/1), οι περιορισμοί στις αγορές ενισχύθηκαν εξαιτίας του ποσοστού μολύνσεων, το οποίο αυξήθηκε ξανά, υιοθετήθηκε από τους αξιωματούχους ο όρος **«click inside»** (ένα σύστημα το οποίο επιτρέπει στον καταναλωτή να εισέλθει στο κατάστημα εφόσον έχει κανονίσει εκ των προτέρων κάποιο ραντεβού), σε μία προσπάθεια να συνεχίσει να λειτουργεί το λιανεμπόριο, το οποίο έχει πληγεί σημαντικά από την πανδημία.

«Πρέπει να υπάρξει κάποιο μέτρο», λέει αναστενάζοντας ο Μπαμπινιώτης και στεναχωριέται για το γεγονός ότι πλέον και οι ανακοινώσεις της κυβέρνησης βρίθουν πλέον με τη συγκεκριμένη ορολογία. «Έχουμε μία πολύ πλούσια γλώσσα. Όπως λέει και η παροιμία: "Οι Έλληνες πρέπει να έχουν μία λέξη γι' αυτά. Το lockdown για παράδειγμα μπορεί πολύ εύκολα να μεταφραστεί επακριβώς"».

Υπήρχε μία συγκεκριμένη νοοτροπία που είχε επιτρέψει στα **αγγλικά να ευδοκιμήσουν σε μέτρα που δεν θα έπρεπε**. «Όλο και περισσότερα καταστήματα, έχουν αγγλική σήμανση, φοβάμαι για να έχουν περισσότερες πωλήσεις. Αντί για τη λέξη "**αρτοποιείο**", την ελληνική λέξη για τον φούρνο, βλέπουμε κάποια καταστήματα, να αποκαλούνται "**bread factories**", ενώ οι **κουρείς** πλέον λέγονται "**hairdressers**". Στη συνέχεια θα έχουμε τα "**hair stylists!**". Αυτό δεν θα σταματήσει».

Οι «πόλεμοι» της γλώσσας στην Ελλάδα

Αυτή δεν είναι η πρώτη φορά, όπου έχει ξεσπάσει ένας «πόλεμος λέξεων» στα ελληνικά. Οι διαφωνίες σχετικά με τη γλώσσα, μεταξύ αυτών που πρότειναν την αλλαγή και των παραδοσιακών που ήταν υπέρ μίας επιστροφής στην αττική διάλεκτο ως ένα μέσο αναβίωσης του χρυσού αιώνα, ανάγονται στον 1ο αιώνα π.Χ. Η διένεξη συνεχίστηκε κατά τα 400 χρόνια του οθωμανικού ζυγού και έγινε ιδιαίτερα εκρηκτική μέχρι την επανάσταση του 1821.

Ο αγώνας εάν η καθαρά ελληνική, δηλαδή η καθαρεύουσα η οποία επίσημα εισήχθη ως η γλώσσα του κράτους μετά την επανάσταση, πρέπει να επικρατήσει έναντι της δημοτικής, η οποία ήταν η καθομιλουμένη, κράτησε μέχρι το 1976, όταν η δημοτική την αντικατέστησε και επίσημα.

«Για τους Έλληνες, η γλώσσα ήταν πάντα ένα ευαίσθητο ζήτημα», λέει ο Μπαμπινιώτης. «Ξέρω ότι αυτό που λέω ίσως ενοχλεί κάποιους, αλλά είναι καθήκον ενός γλωσσολόγου να μιλήσει». Οι διαμαρτυρίες του Μπαμπινιώτη, αποτέλεσαν υλικό για κάποιους σκιτσογράφους και έγιναν το επίκεντρο ενός άτυπου debate, αλλά δεν είναι μόνος του.

Κίνδυνος η εμφάνιση των «Greeklish»

Η εμφάνιση των «Greeklish», ελληνικά που γράφονται με αγγλικούς χαρακτήρες, σαν μία ανεπίσημη ηλεκτρονική γλώσσα μετά την έλευση του διαδικτύου επίσης έχει σημαίνει συναγερμό. Έχουν ξεπροβάλλει αρκετές ομάδες στο Facebook που αποδοκιμάζουν αυτό το φαινόμενο. «Αρκετοί νέοι τα χρησιμοποιούν για να στείλουν μηνύματα ο ένας στον άλλον, καθώς πιστεύουν ότι είναι πιο εύκολο», λέει Σουζάνα Τσουβαλά του Polyglot Bookstore, το οποίο ειδικεύεται σε ξενόγλωσσα εγχειρίδια στο κέντρο της Αθήνας. «Η ορθογραφία είναι ευκολότερη και δεν χρειάζεται να τις γράφουν σωστά στα ελληνικά, αλλά κάτι τέτοιο θα είναι το τέλος της γλώσσας μας».

Αρκετοί έκδοτες βιβλίων έχουν γίνει η «τελευταία γραμμή άμυνας». Στις εκδόσεις «Πατάκη», έναν από τους πιο καθιερωμένους εκδοτικούς οίκους της χώρας, το να συμπεριληφθούν ξένες λέξεις σε οποιοδήποτε έργο, ελέγχεται προσεκτικά. «Τα βιβλία είναι οι φύλακες της γλώσσας μας», δηλώνει η Ελένη Πατάκη, της οποίας η οικογενειακή επιχείρηση εκδίδει βιβλία για όλες τις ηλικίες. «Πρόσφατα εκδώσαμε ένα επιχειρηματικό βιβλίο σχετικά με τις οικογενειακές επιχειρήσεις και κάναμε μία συνειδητή επιλογή να περιορίσουμε τις αναφορές σε ξένους όρους».

«Ο Μπαμπινιώτης έχει δίκιο», λέει και καταλήγει, «γιατί πρέπει οι Έλληνες στα 90 τους να πρέπει να καταλαβαίνουν αγγλικά για να ψωνίσουν; Η πανδημία έχει δημιουργήσει μία διεθνή γλώσσα για ένα παγκόσμιο πρόβλημα. Η ελπίδα μου είναι ότι όταν τελειώσει όλο αυτό, θα διαγράψουμε και θα ξεχάσουμε όλες αυτές τις λέξεις».

Πηγή: CITY

Εργασία μαθητών των τμημάτων Β31 και Β51

Υπεύθυνη καθηγήτρια: Νέλλη Τσελίκη, φιλόλογος